

Učiteľstvo? V súčasnosti často spomínaná profesia najmä v médiách, a to predovšetkým v súvislostiach – nízke platy, štrajk, časté organizačné zmeny, ale aj zmeny samotného vyučovania a pod. V nedávnej minulosti sa našli pedagógovia, ktorí boli okrem svojej práce schopní a ochotní tvoriť učebnice. Jedna z nich je PaedDr. Katarína Čumová.

Učiteľka a spoluautorka učebníc

Ani vo sne mi nenapadlo, že budem učiteľkou. Chcela som študovať farmáciu, ale keď môj kádrový posudok začínal slovami – „dcéra živnostníka“, štúdium mi vo vybranej oblasti, vo vtedajšej dobe, nebolo umožnené. A preto „pre nedostatok miesta“ ma akože na farmáciu neprijali. Tento sen mi však splnila moja milovaná vnučka Dominika, ktorá je zodpovednou vedúcou lekárne.

V školstve pôsobím 53 rokov, za ten čas som prešla viacerými základnými školami. Najprv to bolo v Nitrianskom Pravne, potom v Bojniciach. Po materskej dovolenke som nastúpila na ZŠ na Ulici Obrancov mieru v Prievidzi a po jej zrušení som pôsobila na ZŠ Rastislavova ulica. Z tejto školy som odchádzala do dôchodku, ale dlho som si ho neužila, lebo som dostala ponuky z viacerých škôl. Keďže som toto povolanie milovala, nastúpila som na súkromnú ZŠ na Ulici L. Ondrejova. Za roky pôsobenia v školstve som nadobudla veľa skúseností, ktoré som využila pri písaní učebníc a tvorbe pracovných zošitov.

Začalo sa to lektorskou činnosťou pri učebnici *Chémia* pre ZŠ prelozenej z nemeckého originálu UMWELT CHEMIE. Prvou našou samostatnou učebnicou s Mgr. Idu Hantabálovou bola *Prírodoveda* pre 9. ročník ZŠ. Aj v spolupráci s Mgr. Darinou Dérerovou vznikla učebnica, v ktorej boli integrované predmety – chémia, prírodopis a fyzika. Integroujúcim činiteľom v prírodovede bola ochrana zdravia, životného prostredia a ekológie.

Za bývalého spoločného štátu vydávala všetky učebnice Praha, no po roku 1989 sa to zmenilo a v Bratislave bolo treba vytvoriť nový tím autorov, ktorí budú vydávať naše slovenské učebnice. Pri výbere nových autorov vypísali výberové konanie, ktoré organizovalo Slovenské pedagogické nakladateľstvo, kde mala prírodné vedy na starosti RNDr. Veronika Zvončeková.

Náš tím uspel a mohol začať so spracovaním novej učebnice *Prírodopis* pre siedmy ročník. Určili nám čas na spracovanie tém a po konzultáciách vo vydavateľstve sme v záverečnej fáze museli odovzdať pripravené texty učebnice v piatich exemplároch. Tieto posudzovali lektori, s ktorými sme konzultovali prípadné zmeny. Učebnicu vyhodnotili ako „Učebnicu roka“ a učitelia z celého Slovenska ju hodnotili veľmi kladne.

Veľká škoda, že v školstve sa každú chvíľu menia učebné osnovy a mnohokrát nekompetentné rozhodnutia menia rokmi overené praktiky. Znova sme sa vrátili k oddeleným predmetom, a tak v úzkej spolupráci s ďalšími spoluautormi vznikli naše nové učebnice – *Prírodopis* pre 5., 6., 7. a 9. ročník ZŠ. Všetky učebnice vyšli v niekoľkých vydaniach i v maďarskom jazyku. K učebniciam boli spracované aj pracovné zošity, a to z prírodopisu pre 5., 6. 7. a 9. a z chémie pre 8. a 9. ročník ZŠ, kde si žiaci spätne overovali a precvičovali učivo.

Písaniu učebníc a pracovných zošitov som venovala veľa času, celých desať rokov. Bolo to najkrajšie obdobie v mojom živote, plné aktívnej, tvoriacej činnosti, objavovania nových možností a priateľov.

Čas plynul a neustále zmeny na ministerstve školstva sa prejavili najmä pri premenovávaní predmetov, s čím, samozrejme, súviselo aj vydanie nových učebníc. Tie zväčša kopírovali už vydané učebnice, zmeny boli len v drobných „kozmetických“ úpravách – zmenené obrázky, slovosled vo vetách atď. Milióny minút na nové učebnice sa dali využiť aj efektívnejšie. Súbor alternatívnych experimentov *Chémia* pre 8. a 9. ročník ZŠ sme vydali s prof. Miroslavom Prokšom, CSc., a to s finančnou podporou EÚ cez predvstupový program Phare.

Ešte krátka spomienka na obdobie našich začiatkov. Vtedy bol zemepis a prírodopis nie geografia a biológia, ako je to v súčasnosti. Prvé pracovné zošity vydali zemepisári a k nim sme sa potom pridali.

Ďakujem svojej rodine, ktorá mi v tejto tvorivej činnosti držala palce. Mala som šťastie na dobrých ľuďoch okolo seba, ale aj výborného riaditeľa ZŠ Mgr. Jozefa Spišiaka, ktorý podporoval kreatívnych učiteľov a vytvoril vhodné podmienky na ich prácu. Keby som si mala znova zvoliť povolanie vybrala by som si, po mnohých dobrých skúsenostiach, znova učiteľstvo. Je síce nedocenené, ale krásne.

Dovetok Erika Kližana – s pani učiteľkou Čumovou sa z mojej rodiny poznám nielen ja, ale aj moja mama, lebo nás oboch učila. Pri nedávnom rodinnom kruhu sme ju znenazdajky spomínali. Ďakujeme za tento článok.